

บทที่ 2

ระเบียบวิธีการตีความ

การตีความเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเรียนการศึกษาวิชาปรัชญาการเมืองอย่างยิ่งเพราะมันเป็นวิธีการเดียวที่สามารถจะเข้าใจแนวความคิดของนักปรัชญาในอดีตได้ ไม่ว่าจะการศึกษาปรัชญานั้นจะศึกษาด้วยแนววิธีการใดก็ตาม ก็ไม่สามารถที่จะหึงการตีความได้ แนวความคิดหรือสิ่งที่นักปรัชญาคิดเขียนขึ้นมานั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต เราไม่สามารถที่จะติดต่อกับนักคิดหรือนักปรัชญาท่านนั้นได้ว่า ในขณะที่ท่านคิดอะไร และคิดอย่างไร มีวัตถุประสงค์อย่างไรในการคิดเช่นนั้น การจะรู้ได้ก็มีทางเดียวคือ เราต้องศึกษาจากตัวบทหรืองานเขียนของนักปรัชญาท่านนั้น ซึ่งบางทีก็อาจจะเข้าใจบ้างหรือไม่เข้าใจบ้าง เนื่องจากมีปัจจัยสาเหตุหลายประการ เช่น ตัวบทหรืองานเขียนนั้นเป็นภาษาคนละภาษากับผู้ที่ศึกษา ตัวบทหรืองานเขียนนั้นไม่มีความสมบูรณ์พอเนื่องจากเป็นของเก่าที่ตกทอดมาหลายสมัย หรือแม้กระทั่งว่าความเข้าใจของคำและความหมายของนักปรัชญาในอดีตที่ไม่เหมือนกับความเข้าใจของผู้ที่ศึกษาในปัจจุบัน ด้วยปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ การที่จะเข้าใจหรือศึกษาปรัชญาของนักปรัชญาในอดีตจึงมีไม่พ้นที่จะต้องมีการตีความ ซึ่งได้แก่การอ่านตัวบทหรืองานเขียนของนักปรัชญาที่จะศึกษาแล้วก็นำมาวิเคราะห์ว่า งานเขียนนั้นเขียนเพื่อต้องการให้ผู้อ่านทราบอะไร ผู้เขียนคิดอะไรและมีวัตถุประสงค์อย่างไร ปัญหาที่เกิดขึ้นมาอีกว่า ผู้ที่ศึกษาหรือตีความนั้นมีความรู้เพียงใดที่จะตีความงานเขียนหรือตัวบทของนักปรัชญาท่านนั้น หรือใช้หลักอะไรในการตีความ และในการตีความนั้นเป็นการตีความเพื่อเป็นการศึกษาในแนวทางใดและมุ่งวัตถุประสงค์อะไร ดังนั้นก่อนที่จะกล่าวถึงหลักการและแนวทางในการตีความควรทราบก่อนว่า แนวทางการศึกษาปรัชญาการเมืองนั้นมีแนวทางการศึกษาอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นกรอบของการตีความที่จะเลือกใช้ต่อไป

การศึกษาแนวความคิดทางการเมืองแบ่งออกเป็นสามแนวทางด้วยกันคือ

1. การศึกษาในแนวทางที่เรียกว่า ประวัติศาสตร์ความคิดทางการเมือง (History of Political Thought)
2. การศึกษาในแนวทางที่เรียกว่า ปรัชญาการเมือง (Political Philosophy)
3. การศึกษาในแนวทางที่เรียกว่า การพิจารณาทฤษฎีการเมือง (Political Theory)

1. การศึกษาในแนวทางประวัติศาสตร์ความคิดทางการเมือง (History of Political Thought)

การศึกษาในแนวทางนี้มีความเชื่อหรือปรัชญาพื้นฐานความเชื่อที่ว่า คนเรานั้นมิได้นึกคิดอะไรขึ้นมาลอยๆ ความคิดของคนเกิดขึ้นได้จากการตอบสนองของอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเขา ความคิดทางการเมืองก็เช่นกัน เกิดขึ้นจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อนักคิดคนนั้น ฉะนั้นเราจะเข้าใจความคิดของนักคิดคนหนึ่งได้อย่างทะลุปรุโปร่ง เราก็ต้องเข้าใจสิ่งแวดล้อมของเขาเป็นสำคัญ สิ่งแวดล้อมนั้นที่ว่าได้แก่ ทุกสิ่งทุกอย่างรอบๆ ตัวเรานับตั้งแต่ สภาพอากาศ ภูมิประเทศ การเลี้ยงดูและการศึกษา สถานภาพและครอบครัวของนักคิด หรือแม้แต่เพศของนักคิดนั้นๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลในการกำหนดความคิดความอ่านของนักคิดทั้งสิ้น

การศึกษาในแนวนี้มีศัพท์ทางวิชาการเฉพาะที่ใช้เรียกสิ่งแวดล้อมดังกล่าวที่มีอิทธิพลต่อความคิดของนักคิดว่า “context” หรือในภาษาไทยได้บัญญัติศัพท์ไว้ว่า “บริบท” บริบทที่นักวิชาการในแนวการศึกษาประวัติศาสตร์ทางความคิดทางการเมืองให้ความสำคัญเป็นพิเศษเพื่อที่จะทำความเข้าใจความคิดของนักคิดคือ บริบททางประวัติศาสตร์ (historical context) โดยจะเน้นที่สภาพหรือบริบททางการเมืองเศรษฐกิจและสังคม บริบททางประวัติศาสตร์ของนักคิดคนหนึ่งนั้นมีขอบเขตที่กว้างขวางและครอบคลุมมาก การกล่าวถึงบริบททางประวัติศาสตร์ของนักคิดคนหนึ่งนั้น ย่อมหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัวเขาตั้งแต่เกิดจนตาย แต่กระนั้นก็ไม่ใช่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่จะมีอิทธิพลหรือมีความสำคัญเท่าเทียมกันหมดต่อการกำเนิดความคิดของนักคิด บางเหตุการณ์แม้ว่าจะเกิดขึ้นและเป็นสิ่งแวดล้อมอันหนึ่งของนักคิด แต่มันอาจจะไม่มีความสำคัญหรืออิทธิพลมากมายอะไรก็เป็นได้ แต่บางเหตุการณ์กลับมีบทบาทและอิทธิพลสำคัญที่ทำให้นักคิดคิดอะไรขึ้นมาได้ เหตุการณ์บางเหตุการณ์มีอิทธิพลและผลกระทบที่สำคัญรุนแรงถึงกับเปลี่ยนแปลงความคิดของคน ๆ หนึ่งได้ อย่างสิ้นเชิง ฉะนั้น แม้ว่าบริบททางประวัติศาสตร์จะมีขอบเขตกว้างขวางมากอย่างที่กล่าวไปแล้วก็ตาม แต่ในการศึกษาพิจารณา เราจะไม่ศึกษารายละเอียดทุกอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตของนักคิด แต่เราจะพยายามพิจารณาถึงสิ่งสำคัญๆ ในบริบททางประวัติศาสตร์ของนักคิดที่น่าจะมีอิทธิพลต่อความคิดของเขา

การศึกษาหรือวิเคราะห์ความคิดของนักคิดโดยมีบริบทหรือประวัติศาสตร์ของนักคิดเป็นปัจจัยสำคัญในการอธิบายความคิดของนักคิดแต่ละคนนี้ เราเรียกว่า การวิเคราะห์เชิงบริบท (contextual analysis) หรือ การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ (historical analysis) อันถือเป็นหัวใจของแนวการศึกษาประวัติศาสตร์ความคิดทางการเมือง นอกจากบริบทแล้ว หากไม่มีข้อ

เขียนหรืองานเขียนแล้ว เราไม่สามารถเข้าใจความคิดของนักคิดได้อย่างชัดเจนเช่นเดียวกัน ข้อเขียนหรืองานเขียนของนักคิดเราเรียกว่า ตัวบท (text) ดังนั้นในการศึกษาหรือวิเคราะห์หรือตีความความคิดของนักคิดท่านหนึ่ง เราจะสนใจศึกษาตีความเฉพาะข้อเขียนหรือตัวบทอย่างเดียวไม่ได้ และก็จะสนใจเพียงแค่บริบทอย่างเดียวก็ไม่ได้เช่นกัน จึงต้องทำความเข้าใจทั้งบริบทและตัวบทควบคู่กันไป

ประโยชน์ที่ได้จากแนวการศึกษาในลักษณะนี้ทำให้เราทราบว่า นักคิดในอดีตนั้นคิดอะไร ประโยชน์ที่ได้เป็นประโยชน์ทางวิชาการล้วนๆ แต่เราไม่สามารถนำแนวความคิดนั้นมาใช้แก้ปัญหาอะไรกับปัญหาในปัจจุบันได้ เนื่องจากแนวความคิดนี้เป็นแนวความคิดที่เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์และบริบทในขณะนั้น แต่การมองย้อนไปในอดีตและเข้าใจถึงแนวความคิดในอดีตก็ทำให้เราเข้าใจถึงตัวเองมากยิ่งขึ้น ยิ่งถ้าคำตอบหรือแนวความคิดในอดีตบางส่วนสามารถนำมาใช้ในปัจจุบันได้ด้วยแล้ว ก็ถือว่าการศึกษาในแนวทางนี้เป็นกำไรอย่างยิ่งแล้ว

2. การศึกษาในแนวทางปรัชญาการเมือง (Political Philosophy)

การศึกษาในแนวนี้ต้องทำความรู้จักกับคำว่า “philosophy” ที่แปลว่า ปรัชญา เสียก่อน คำนี้เป็นคำกรีกโบราณ เป็นการสนธิระหว่าง คำว่า philien กับคำว่า sophia คำว่า philien แปลว่าความรัก มิตรภาพ ส่วนคำว่า sophia หมายถึง ปัญญาความรู้ ดังนั้นเมื่อนำมารวมกันจึงหมายถึง ความรักในความรู้ ส่วนคำว่า political ก็มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกเช่นเดียวกัน คือ politikos มีความสัมพันธ์กับคำว่า polis นักวิชาการส่วนใหญ่ของโลกนี้ให้ความหมาย polis ซึ่งหมายถึง รัฐ นคร อาณาจักร หรือบ้านเมือง สำหรับชาวกรีกโบราณคำว่า political เป็นคำที่ใช้สื่อความหมายในสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ polis ซึ่งหมายถึงความหมายร่วมกัน หรืออะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับทุก ๆ คน เมื่อรวมความจากข้างต้นแล้ว เราจะได้ว่า political philosophy ก็มีความหมายว่า ความรักความรู้ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมของ polis หรือความรักในความรู้ในเรื่องกิจกรรมหรือการกระทำในส่วนรวม

เนื่องจากความรู้ที่กล่าวไปแล้วข้างต้นมาจากรากศัพท์ของคำว่า sophia ซึ่งความรู้ในที่นี้หมายถึง ภูมิปัญญาอันรวมไปถึงทักษะที่จะทำให้เรามีวิจารณญาณและการตัดสินใจที่ดีในเรื่องกิจกรรมหรือการกระทำในกิจกรรมส่วนรวม เป็นความรู้ในการออกกฎระเบียบ กฎหมายหรือแม้แต่กฎศีลธรรมที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวมในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งตามคำกล่าวนี้ ไม่ได้หมายความว่า ความรู้ที่ว่าเป็นความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยตามยุคสมัย

แต่มันเป็นความรู้ที่ไม่เปลี่ยนแปลงแม้ว่าสถานการณ์หรือกฎระเบียบอาจจะเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม การศึกษาแนวทางนี้เชื่อว่า การกระทำหรือการงดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่เหมือนกันมีได้หมายความว่าสองคนที่คิดนั้นจะต้องมีเจตนาหรือมีความต้องการที่เหมือนกัน และเช่นเดียวกัน การกระทำหรือการงดเว้นการกระทำที่แตกต่างกันก็มีได้หมายความว่าจะต้องมาจากเหตุผลและวิธีคิดที่แตกต่างกันด้วย ด้วยเหตุนี้เอง การศึกษาในแนวทางนี้จึงเชื่อว่าภูมิปัญญาความรู้ที่กล่าวมานั้นเป็นสิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลง แต่อาจทำให้เกิดการกระทำที่แตกต่างกัน รวมถึงอาจทำให้เกิดกฎหมายที่แตกต่างกัน และถ้าหากพิจารณาอย่างถ่องแท้แล้วจะเห็นว่าจุดมุ่งหมายหรือเจตนาที่มาจากเหตุผลวิธีคิดภายใต้ภูมิปัญญานี้ แม้ว่าการกระทำหรือกฎระเบียบกฎหมายจะแตกต่างกัน แต่ที่จริงแล้วมันไม่ได้นำมาซึ่งความแตกต่างในจุดมุ่งหมายเลย และจุดมุ่งหมายที่ว่านี้คือความดี

การศึกษาในแนวทางนี้เชื่อว่าปรัชญาหรือแนวคิดนั้นเกิดขึ้นจากอิทธิพลของบริบทเช่นเดียวกัน และบริบทที่ก่อให้เกิดปรัชญาการเมืองก็คือ บริบทภายใต้เงื่อนไขที่ว่าธรรมชาติของมนุษย์นั้นปรารถนาสิ่งที่ดี และความดีย่อมนำมาซึ่งความสุขในการมีชีวิตของมนุษย์อย่างสมบูรณ์ และยังเชื่ออีกว่า บริบทดังกล่าวนี้ไม่ได้สูญหายไปไหน แต่เป็นเงื่อนไขที่ดำรงอยู่มาตลอด ดังนั้นเมื่อเงื่อนไขหรือสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ยังเป็นเช่นนี้ มันก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ปัญหาภายใต้บริบทดังกล่าวนี้จะยังคงเป็นปัญหาเดิมๆ ที่ไม่เปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด และเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดการคิดแก้ปัญหาต่างกล่าวและการคิดแก้ปัญหาต่างกล่าวก็คือ การแสวงหาหรือความรักในความรู้ในกิจกรรมหรือการกระทำในกิจกรรมส่วนรวม หรือ ก็คือองค์ความรู้ที่เรียกว่า ปรัชญาการเมืองนั่นเอง นั่นหมายความว่า เมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม เราก็ยังมีคำถามที่ไม่เปลี่ยนแปลงและพยายามหาคำตอบอยู่ตลอดเวลาเช่น ความดีคืออะไร? ชีวิตที่ดีเป็นอย่างไร? ความยุติธรรมที่แท้จริงเป็นอย่างไร? เช่นนี้เป็นต้น ไม่ว่าจะนานเพียงใดก็แล้วแต่ แนวการศึกษานี้ก็เชื่อว่า ปัญหาเหล่านี้ก็ยังเป็นคำถามอยู่ตลอดไป และก็เชื่ออีกว่า ปัญหาเหล่านี้จะต้องมีคำตอบที่ไม่เปลี่ยนแปลงด้วยเช่นเดียวกัน เป็นคำตอบที่อยู่ในลักษณะที่เป็นสัจจะธรรม ซึ่งหมายความว่าภูมิปัญญาที่แท้จริงที่จะใช้ตอบปัญหาต่างๆ ได้ในทุกยุคทุกสมัย ปรัชญาการเมืองเชื่อว่า มีนักคิดบางคนเป็นนักคิดที่อัจฉริยะยิ่งใหญ่ที่ได้ค้นพบภูมิปัญญาที่แท้จริงที่ไม่ได้ตกอยู่ภายใต้กาลเวลา นั่นคือความคิดของเขาอยู่เหนือบริบทและประวัติศาสตร์

จากความเชื่อนี้ทำให้เรามองได้ว่า แนวการศึกษาปรัชญาการเมืองนี้มีฐานความคิดในเรื่องที่ว่า สรรพสิ่งในโลกนี้มีแก่นสัจจะธรรมความจริงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ถึงแม้ว่าสิ่งแวดล้อมหรือสังคมจะเปลี่ยนแปลงตามยุคของประวัติศาสตร์อย่างไรก็ตาม แต่แก่นแท้ของมันจะไม่เปลี่ยน ซึ่งย่อมหมายความว่าถึงแม้วิถีชีวิตของมนุษย์จะเปลี่ยนไป แต่มีบางอย่างในตัวมนุษย์ที่ไม่

เปลี่ยน บางอย่างในตัวมนุษย์ที่ไม่เปลี่ยนนี้เองทำให้ความเป็นไปของมนุษย์และโลกไม่เปลี่ยนแปลง ถ้าเปลี่ยนแปลงก็จะเปลี่ยนเฉพาะเปลือกนอกเท่านั้น ปรินญาการเมืองเห็นว่า ถ้าเราเข้าใจมนุษย์อย่างถ่องแท้ เราจะต้องไม่ไปศึกษาเฉพาะเปลือกที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาเท่านั้น แต่เราจะต้องเข้าไปให้ถึงแก่นแท้ของมัน

แนวการศึกษาที่เชื่อว่าสรรพสิ่งต่างๆ นั้นดำรงอยู่ได้โดยมีคุณลักษณะสองอย่างคือ มีส่วนที่เปลี่ยนแปลงและส่วนที่ไม่เปลี่ยนแปลง ส่วนที่ไม่เปลี่ยนแปลงและเป็นแก่นแท้นั้น เรามักเรียกว่าธรรมชาติ ความเข้าใจในเรื่องธรรมชาติถือเป็นแนวคิดที่สำคัญอย่างหนึ่งในการศึกษาแนวปรัชญาการเมือง ปรินญาการเมืองเห็นว่า การที่จะได้องค์ภูมิปัญญาความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมหรือการกระทำในกิจกรรมส่วนรวมหรือในนัยหนึ่งคือ ภูมิปัญญาความรู้ทางการเมืองได้นั้น จะต้องค้นหาคำตอบเกี่ยวกับธรรมชาติของการเมือง และธรรมชาติของมนุษย์ และแน่นอนที่สุดจะต้องเป็นการค้นหาธรรมชาติการเมืองที่ดีที่สุด และธรรมชาติของมนุษย์ที่ดีที่สุด เพื่อที่จะเป็นแนวทางคำตอบแก้ปัญหาของการเมือง สังคม และมนุษย์ และเพื่อตอบคำถามและแก้ปัญหาที่เป็นปัญหามาโดยตลอดไม่ว่าจะเป็นใคร อยู่ที่ไหน ในโลก ที่มีความสนใจและจริงจังในการค้นหาคำตอบดังกล่าว และต้องพยายามหาทางออกให้แก่ตัวเอง สังคมของตัวเอง หรือรัฐของตัวเอง แต่ละคนแต่ละที่อาจจะมีคำตอบต่างกัน รูปแบบของการแก้ปัญหาจะต้องต่างกันแต่กระนั้นก็มาจากภูมิปัญญาความรู้ที่เป็นตัวชี้แนะเดียวกัน

ปรินญาการเมืองเป็นการศึกษาอดีตหรือปัจจุบันเพื่อปัจจุบันและอนาคต ในการศึกษาปรินญาการเมือง ไม่ได้มุ่งที่จะยกเอาคำตอบของนักคิดในอดีตมาแก้ปัญหาหรือหาทางออกในปัจจุบัน ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า การศึกษาแนวนี้ไม่ยอมรับการคิดหรือแนวการศึกษาประวัติศาสตร์การเมือง แต่ปรินญาการเมืองเชื่ออย่างแน่นอนว่า การแก้ปัญหาของเราในปัจจุบันจะแก้ได้ก็ด้วยจากความคิดของเราในปัจจุบันเท่านั้น เพียงแต่การค้นหาคำตอบนั้น ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในหลักความคิดของนักคิดในสมัยโบราณ โดยเฉพาะยุคคลาสสิกเป็นจุดเริ่มต้นหรือบันไดพื้นฐานที่ขาดไม่ได้เลยอันเป็นความรู้ภูมิปัญญาที่จะชี้แนะหรือเป็นกรอบความคิดของแนวความคิดนี้

การศึกษาในแนวปรินญาการเมืองจะไม่เน้น บริบท เท่ากับ ตัวบท เพื่อเชื่อว่า ตัวบทที่นักคิดได้เขียนมานั้นพอเพียงแล้วที่จะค้นหาภูมิปัญญาความรู้ที่ไม่เปลี่ยนแปลง การสนใจอยู่เฉพาะแต่ตัวบทนี้จึงทำให้แนวการศึกษานี้ถูกโจมตีจากแนวการศึกษาประวัติศาสตร์การเมืองว่า การตีความตัวบทเพียงอย่างเดียวโดยไม่สนใจบริบทนั้นไม่อาจจะตีความได้อย่างถูกต้องได้ แต่การ

ศึกษาแนวนี้แม้จะเน้นที่ตัวบทแต่ก็ไม่ใช่ว่าจะสบายนัก เพราะผู้ศึกษาจะต้องมีความมุ่งมั่นเพื่อที่จะค้นหาภูมิปัญญาสังขะธรรมสำหรับตัวเอง ทำให้ต้องมีความจริงจังกับตัวบทและมีความจริงจังกับตัวเองอย่างมาก ต้องใช้วิจารณญาณของตัวเองเข้าตรวจสอบความคิดที่อยู่ในตัวบท ต้องตั้งคำถามที่สงสัยกับข้อเสนองของตัวบท จะต้องนำเอาความคิดที่นักคิดเสนอนั้นมาตรวจสอบในสถานการณ์ปัจจุบัน การศึกษาในแนวนี้จึงทำให้ผู้ศึกษาทราบจุดอ่อนหรือจุดแข็ง ความมีเหตุผลและไม่มีเหตุผล ความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องในความคิดของนักคิดได้อย่างดี ซึ่งแตกต่างจากแนวการศึกษาประวัติศาสตร์การเมืองที่ผู้ศึกษาจะไม่อ้างว่าสิ่งที่เขาได้เป็นความคิดของเขา เพราะเขาเชื่อว่าเป็นความคิดของนักคิดคนนั้น แต่แนวการศึกษาปรัชญาการเมืองก็ทำให้คนมีปัญญาที่เป็นตัวเองมากกว่าสิ่งอื่นใด ในขณะที่การศึกษาแนวประวัติศาสตร์การเมืองคอยศึกษาแต่ เปลือกนอกของความรู้ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและเพื่อตอบสนองความอยากรู้ทางวิชาการเพียงเท่านั้น

3. แนวการศึกษาในลักษณะทฤษฎีการเมือง (Political Theory)

แนวการศึกษานี้เป็นของปรมาจารย์ในสาขาทฤษฎีการเมืองและสังคมที่มีชื่อเสียงที่สุดท่านหนึ่ง นั่นคือ John Plamenatz และก็เช่นเดียวกัน Plamenatz เองก็ไม่ปฏิเสธถึงความจริงที่ว่าสำหรับนักคิดทุกคนแล้ว ไม่ว่าจะความคิดของเขาจะมีความเป็นนามธรรมเพียงไรก็ตาม ต่างก็ได้รับอิทธิพลจากสภาพการณ์สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเขาเองทั้งสิ้น ตัวอย่างเช่น การที่จะเข้าใจว่าทำไมนักคิดอย่าง Rousseau ถึงได้คิดและผลิตข้อเขียนอย่างที่เขาคิดได้เขียนออกมานั้น เราจำเป็นต้องรู้หรือศึกษาเงื่อนไขทางสังคมและการเมืองในสมัยของเขา และก็จะต้องเข้าใจถึงปัญหาที่สำคัญในยุคสมัยนั้นด้วย แต่กระนั้นก็ตาม ก็ไม่ได้หมายความว่า ใครก็ตามที่ศึกษาหรือวิเคราะห์ทฤษฎีของนักคิดต่างๆ จำเป็นจะต้องศึกษาบริบททางสังคมและการเมืองในสมัยนั้น ๆ เสียทั้งหมด

จากการที่ Plamenatz ไม่ได้ปฏิเสธถึงความสำคัญของการศึกษาแนวประวัติศาสตร์ความคิดทางการเมือง เขาจึงยอมรับว่า การศึกษาในแนวนี้ก็ถือเป็นวิธีการศึกษาที่สำคัญ และมันเป็นสิ่งจำเป็นด้วยซ้ำที่ต้องมีการแนวการศึกษาดังกล่าวนี้นี้ แต่ขณะเดียวกันแนวการศึกษาในลักษณะทฤษฎีการเมืองซึ่งมีประเด็นสนใจแตกต่างไปจากแนวการศึกษาประวัติศาสตร์การเมืองก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน เขากล่าวต่อไปว่า แนวการศึกษาที่แตกต่างกันมีความสำคัญด้วยกันทั้งสิ้น เพราะที่จริงแล้ว มีเป้าหมายในการศึกษาที่เป็นสิ่งเดียวกัน นั่นคือ ความคิดของนักคิดทางการเมือง ดังนั้น แนวการศึกษาที่แตกต่างกันจึงสภาพที่เหมือนกับการแบ่งงานกันทำนั่นเอง

แนวการศึกษาในลักษณะทฤษฎีการเมืองนี้ สนใจในประเด็นข้อถกเถียงของนักคิดโดยเฉพาะไม่จำเป็นต้องลงไปศึกษาบริบท เว้นเสียแต่ว่า ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของนักคิดจะช่วยทำให้เข้าใจในประเด็นหรือความคิดของนักคิดที่ชัดเจนขึ้น ที่สำคัญก็คือ ผู้ที่ศึกษาแนวนี้ต้องใช้วิจารณ์ญาณและการตัดสินใจของตัวเองในการวิเคราะห์ เขาเรียกว่าเป็นแนวการตรวจสอบอย่างวิพากษ์ (critical examination) หลายครั้งที่ผู้ศึกษาตัดสินใจที่จะข้ามประเด็นบางประเด็นไป หรือบางครั้งเขาจะรู้สึกพอใจที่จะกล่าวถึงบางประเด็นอย่างเพียงผิวเผินเท่านั้น

การที่ผู้ศึกษาแนวประวัติศาสตร์ความคิดทางการเมืองกล่าวอ้างว่า การที่จะเข้าใจทฤษฎีการเมืองหนึ่งๆนั้น ผู้ศึกษาจำเป็นที่จะต้องเข้าใจบริบทและเงื่อนไขที่มีส่วนในการก่อกำเนิดทฤษฎีนั้นๆ แต่ผู้ที่ศึกษาแนวนี้เห็นว่ากรกล่าวเช่นนี้เป็นการให้ความสำคัญต่อบริบทมากเกินไป เพราะผู้ที่ยึดมั่นต่อการศึกษาแนวนี้ชอบคิดว่า การที่จะเข้าใจคนบางคนกำลังพูดอะไรนั้น มันจำเป็นต้องรู้ว่าอะไรทำให้เขาพูดเช่นนั้น แต่ Plamenatz เห็นว่ามันไม่จริงเลยที่จะคิดเช่นนั้นเพราะสิ่งที่จำเป็นในการศึกษานักคิด คือ ความเข้าใจในความหมายของคำต่างๆ ที่นักคิดใช้ในงานของเขา เช่น เราไม่จำเป็นต้องรู้ว่า Hobbes มีจุดมุ่งหมายอะไรในการเขียนหนังสือ Leviathan และเราไม่จำเป็นต้องที่จะต้องรู้ว่าเขามีทัศนคติอย่างไรต่อปัญหาความขัดแย้งระหว่างฝ่ายนิยมกษัตริย์กับฝ่ายนิยมรัฐสภา ซึ่งเป็นปัญหาการเมืองในช่วงที่เขามีชีวิตอยู่ แต่เราจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้ว่า เขาคิดหรือเข้าใจหรือให้ความหมายกับคำที่สำคัญอย่างคำว่า กฎหมาย, สิทธิ, เสรีภาพ, ข้อตกลงสัญญาอย่างไร การที่จะเข้าใจความหมายของคำที่เขาใช้นั้นก็ไม่ใช้โดยการศึกษาบริบทเงื่อนไขทางสังคมการเมืองของเขา แต่จะเข้าใจได้ก็ด้วยการศึกษาประเด็นเหตุผลของการโต้เถียงของเขาอย่างพิถีพิถัน สำหรับบริบทหรือสภาพเงื่อนไขทางการเมืองนั้นก็ป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะศึกษาในตัวของมันเอง ในกรณีที่มีคนที่สนใจอยากรู้แง่มุมของประวัติศาสตร์ แต่สำหรับเรื่องการศึกษาทฤษฎีการเมืองนั้น ผู้ศึกษาจะเข้าใจทฤษฎีการเมืองของนักคิดได้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยความรู้ที่เกี่ยวกับบริบทมากมายนัก .

Plamenatz ไม่ปฏิเสธเลยว่า นักคิดทุกคนต่างก็ได้รับอิทธิพลมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคมการเมืองของเขา เขาย้ำอยู่เสมอว่า ถ้าเราต้องการที่จะเข้าใจว่าทำไมนักคิดคนหนึ่งถึงคิดเขียนอย่างที่เขาเขียน มันก็จำเป็นต้องเข้าใจเหตุการณ์หรือบริบทของนักคิดนั้น แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับคนธรรมดาแล้ว นักคิดที่ยิ่งใหญ่ทุกคนต่างก็มีความคิดที่เป็นของตัวเอง และต่างก็มีแนวโน้มอย่างมากที่พวกเขาจะถูกเข้าใจหรือตีความผิดเนื่องจากสิ่งที่เขาพูด เขาอาจจะคิดหรือเขียนไม่เหมือนคนทั่ว ๆ ไปที่ร่วมสมัยกับเขาและถึงเขาจะใช้คำหรือภาษาที่ดูเหมือนว่าจะไม่ต่างจากคนทั่วไป แต่เขาอาจจะใช้ในความหมายที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ ทั่วไปก็ได้

ในการศึกษาทฤษฎีการเมือง เราต้องตรวจสอบวิพากษ์ความคิด ประเด็น สมมติฐานต่างๆ ในงานของนักคิดทางการเมือง และคงไม่มีวิธีการไหนที่ดีไปกว่าการตรวจสอบความคิดของนักคิดภายใต้บริบททางทฤษฎีที่เป็นที่รู้จักกันดีและก่อกำเนิดขึ้นต่อเนื่องมานานและยังคงมีความสำคัญอยู่บ้าง บางครั้งมีผู้แย้งว่า คำถามอย่างนักคิดเช่น Hobbes ,Locke และ Rousseau ต้องการจะตอบนั้นเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับสภาวะปัจจุบันแล้ว แต่เมื่อพิจารณาดูให้ดีจะเห็นว่า ยามใดก็ตามที่เราพูดถึงเรื่องสังคมการเมือง เราก็คงต้องพูดถึงเรื่อง กฎ (law) ,สิทธิ (right) ,ความเห็นพ้องยินยอม (consent) อยู่แน่นอน ซึ่งก็ไม่แตกต่างอะไรกับที่นักปรัชญาเหล่านั้นคิดและทำเช่นกัน เราต้องรู้ว่า การใช้คำและวิธีการโต้แย้งของนักคิดว่าเขาทำอย่างไร และนี่เองจะทำให้เราเรียนรู้วิธีการใช้คำและสร้างข้อโต้แย้งของเราเองได้ และจากการพบความบกพร่องและคำอธิบายของนักคิดทำให้เราเรียนรู้ในสิ่งที่นักคิดต้องการอธิบาย

คุณูปการใหญ่หลวงที่จะได้รับจากทฤษฎีเก่าๆ เหล่านี้คือ ทฤษฎีเหล่านี้มีความเข้มข้นในเนื้อหาและเป็นที่ยอมรับกันดี ประโยชน์ในการศึกษาเชิงทฤษฎีก็คือ ทฤษฎีเหล่านี้เกิดขึ้นมานานแล้วและทั้งยังเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่แตกต่างจากสภาพปัจจุบันของเราอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นเป็นการดีและประหยัดเวลาต่อการสำรวจความคิดทางการเมืองเท่ากับการศึกษาความคิดทางการเมืองจากทฤษฎีการเมืองในอดีต ที่ว่าดีกว่าก็เพราะความหลากหลายและความเข้มข้นของทฤษฎีนั่นเอง และที่ว่าประหยัดก็เพราะทฤษฎีการเมืองเหล่านี้ได้ผ่านการกลั่นกรองครั้งแล้วครั้งเล่าซึ่งทำให้เข้าถึงแก่นได้อย่างรวดเร็ว

การศึกษาทฤษฎีการเมืองเหล่านี้จะนำมาซึ่งผลที่พอเพียงทีเดียวโดยเฉพาะกับผู้ที่ศึกษาวิเคราะห์สังคมและคิดว่าเขายังขาดความคิดที่จำเป็นในการอธิบายสิ่งที่เขากำลังศึกษาอยู่แน่นอน เขาจะไม่พบความคิดสำเร็จรูปที่เขาต้องการในทฤษฎีเหล่านี้ แต่มันจะทำให้เกิดทักษะในการศึกษาพิจารณาความคิดและสามารถมีวิจารณญาณในการตัดสินใจการใช้ความคิดเหล่านี้ ทำให้สามารถแยกแยะได้อย่างละเอียดและถี่ถ้วนต่อการศึกษาต่อไป¹

---

¹ ไชยันต์ ไชยพร, เอกสารการบรรยายเรื่อง “ประวัติศาสตร์ความคิดทางการเมือง ปรัชญาการเมือง และทฤษฎีการเมือง”.ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 1-7

จากแนวทางการศึกษาทั้งสามแนวทางที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ นั้น จะเห็นว่าไม่มีแนวทางใดเลยที่ไม่ต้องศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ ทั้งสามแนวทางล้วนแล้วแต่ต้องศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะค้นหาภูมิปัญญาแก่นแท้ของความคิดในแนวปรัชญาการเมืองของนักคิด หรือการค้นหาความหมายหรือนิยามในแนวการศึกษาในลักษณะทฤษฎี และแน่นอนที่แนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์การเมือง เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ต้องศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์แทบทั้งสิ้น เพียงแต่จะให้ความสำคัญมากระดับไหนหรือไม่เท่านั้นเอง เพราะการศึกษบริบททางประวัติศาสตร์นั้นจะช่วยให้การตีความมีความถูกต้องและแม่นยำมากขึ้น อย่างน้อยที่สุดน่าที่จะใกล้เคียงต่อแนวความคิดที่แท้จริงของนักคิดโบราณทั้งหลาย ดังนั้นการศึกษบริบททางประวัติศาสตร์จึงมีความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องนำมาศึกษาต่อกรณีศึกษาแนวความคิดของรุสโซในเอกสารฉบับนี้ สำหรับการศึกษของผู้เขียนมุ่งเน้นที่อะไรนั้นเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าผู้เขียนมุ่งเน้นที่จะศึกษาความหมายที่แท้จริงของคำว่า “เจตจำนงร่วม” (general will) อันเป็นหัวใจในแนวความคิดทางการเมืองของรุสโซว่าตามความหมายที่รุสโซหมายถึงนั้นสามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้หรือไม่

แนวทางการศึกษาทั้งสามล้วนมีความสำคัญโดยที่ไม่มีแนวทางไหนยิ่งหย่อนไปกว่ากัน อย่างที่ Plamenatz ได้กล่าวไว้ว่า ทั้งสามแนวทางล้วนศึกษาแนวความคิดทางการเมืองของนักคิดในลักษณะที่แบ่งงานกันทำ สำหรับแนวทางการศึกษาของผู้เขียนในเอกสารการวิจัยนี้จะเน้นหนักไปในแนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์การเมืองโดยเฉพาะบริบททางการเมืองในอดีตเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตีความและการใช้วิจารณ์ญาณสำหรับตัวบทและงานเขียนของรุสโซ นอกจากนั้นยังมุ่งหาความหมายที่แท้จริงหรือนิยามของคำเจตจำนงร่วม ซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาในลักษณะทฤษฎีการเมือง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้เขียนไม่ได้สนใจต่อแนวทางการศึกษาปรัชญาการเมืองเสียเลย เพราะการศึกษาในแนวทางสองทางแรกนั้นน่าเชื่อว่าจะทำให้ผู้เขียนได้ความรู้และปัญญาที่สามารถทราบได้ว่า ปรัชญานี้มีแก่นแท้และภูมิปัญญาที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ซึ่งทำให้ผู้เขียนต้องใช้วิจารณ์ญาณวิเคราะห์ตามไปด้วย

เมื่อเรามีกรอบหรือแนวทางของการศึกษาแล้ว ตอนนี้ก็จะมาพิจารณาว่า จากกรอบและแนวทางการศึกษานี้เราจะมีวิธีการตีความอย่างไรต่องานเขียนหรือตัวบทของนักคิดเพื่อให้อยู่ในกรอบที่เราต้องการ

วิธีการตีความ

วิธีตีความงานเขียนทางปรัชญาการเมืองนั้นมีด้วยกัน 6 วิธีกล่าวคือ²

1. การวิเคราะห์ตัวบทอย่างละเอียด (Close Textual Analysis)

การศึกษาคำคิดของปรัชญาเมธีที่ปรากฏออกมาในรูปของงานเขียน ย่อมเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับความพยายามใดๆ ที่จะเข้าใจความคิดของปรัชญาเมธีนั้นๆ เสมอ การวิเคราะห์งานเขียนชิ้นสำคัญๆ ของปรัชญาเมธีนั้น อาจแยกวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายย่อย ออกไปได้อีกดังต่อไปนี้

- 1.1 เพื่อหาความหมายที่ปรัชญาเมธีพยายามจะสื่อ โดยการพิจารณาจากคำจำกัดความและคำอธิบายที่ปรัชญาเมธีเลือกใช้ในงานเขียนของตน
- 1.2 เพื่อพิจารณาส่วนของงานเขียนชิ้นใดชิ้นหนึ่งจากแก่งของงานเขียนชิ้นนั้นๆ ทั้งหมด
- 1.3 เพื่อพิจารณางานเขียนชิ้นใดชิ้นหนึ่งจากแก่งของงานเขียนทั้งหมดในชีวิตของปรัชญาเมธีนั้นๆ ว่ามีความต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไร (ข้อที่ควรระวังสำหรับแนวทางย่อยนี้อยู่ที่ว่าปรัชญาเมธีบางคนเขียนงานไว้เป็นจำนวนมาก ทั้งที่มีความสำคัญและไม่มีความสำคัญ ผู้ที่จะตีความในแนวทางนี้ก็ต้องรู้จักแยแยะว่างานชิ้นไหนควรจะศึกษาและงานชิ้นไหนไม่ควรศึกษา เพราะถ้าหากศึกษาทุกชิ้นอาจทำให้การศึกษานั้นเป็นการศึกษาชีวิตประวัติดังคนผู้ นั้นไปก็ได้³)

---

² ข้อมูลดัดแปลงจาก James, op.cit.,pp.10-15 อ้างใน สมบัติ จันทร์วงศ์, "ตัวบท (The text) กับการเรียนการสอนวิชาปรัชญาการเมือง", คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มิถุนายน 2527, หน้า 10

³ Hacker, Political Theory , pp.13-14 อยู่ในเชิงอรรถซึ่งอ้างใน สมบัติ จันทร์วงศ์, "ตัวบท (The text) กับการเรียนการสอนวิชาปรัชญาการเมือง", คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มิถุนายน 2527, หน้า 10

1.4 เพื่อวิเคราะห์งานเขียนชิ้นใดชิ้นหนึ่งจากแง่ของแบบการประพันธ์และสไตล์ การเขียนว่ามีความสำคัญอย่างไรหรือไม่กับการเสนอแนวคิดและวิธีการตีความที่ถูกต้อง⁴

1.5 เพื่อการวิเคราะห์งานเขียนชิ้นใดชิ้นหนึ่งอย่างละเอียดเพื่อหาความหมายที่แท้จริงที่ปรัชญาเมธีประสงค์จะสื่อถึงผู้อ่าน⁵

2. การแยกระหว่างเจตนา (intention) ระหว่างปรัชญาเมธีและผล (effect) อันเกิดจากการยอมรับความคิดเห็นนั้นๆ

ในขณะที่แนวทางแรกเน้นการหาความหมายโดยดูจากความตั้งใจหรือเจตนาของตัวปรัชญาเมธีเป็นสำคัญ แนวทางที่สองกลับให้ความสำคัญแก่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในทางการเมือง การตีความความคิดเห็นนั้นๆ แล้วนำไปปฏิบัติจริงๆ ผู้ที่ยึดแนวทางการศึกษาแบบนี้ถือว่า จริงอยู่ความหมายหรือผลกระทบที่ตามมาทีหลังอาจจะไม่ใช่สิ่งที่ปรัชญาเมธีนั้นๆ คาดคะเนไว้ล่วงหน้าก็ได้ แต่ในเมื่อปรัชญาการเมืองนั้นๆ ผ่านการตีความของผู้อ่านและกลายเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่ตามมา จึงต้องยึดเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาที่จะต้องศึกษาด้วย โดยไม่ต้องคำนึงว่า นั่นเป็นส่วนหนึ่งของความตั้งใจดั้งเดิมของปรัชญาเมธีหรือไม่ นี่ย่อมหมายถึงการยอมรับว่า การตีความปรัชญาการเมืองมีผลกระทบต่อการเมืองในทางปฏิบัติและการตีความนั้นๆ ก็ถูกกระทบโดยแนวปฏิบัติทางการเมืองอีกทีหนึ่ง (แนวทางการศึกษาแบบนี้อาจจะมีข้อวิพากษ์วิจารณ์ได้ว่า ไม่ว่าจะแนวคิดหรือปรัชญาการเมืองใดจะมีอิทธิพลต่อปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์ คือ มี

⁴ Leo Strauss, "The Forgotten Kind of Writing" in *The Independent Journal of Philosophy*, pp.27-31 อ้างใน สมบัติ จันทรวงศ์, "ตัวบท (The text) กับการเรียนการสอนวิชาปรัชญาการเมือง", *คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, มิถุนายน 2527, หน้า 11

⁵ Allan Bloom, "The Study of Text" in Melvin Richter, *op.cit.*, pp. 113-138 อ้างใน สมบัติ จันทรวงศ์, "ตัวบท (The text) กับการเรียนการสอนวิชาปรัชญาการเมือง", *คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, มิถุนายน 2527, หน้า 11

อิทธิพลต่อมหาชนหรือกลุ่มคนใด ๆ ก็ตาม การให้ความสำคัญแก่ผลของอิทธิพลจนเกินไปอาจหมายความว่าผู้ศึกษากำลังศึกษาประวัติศาสตร์แทนที่จะเป็นปรัชญาการเมืองก็ได้⁶)

3. การศึกษาชีวประวัติของปรัชญาเมธี (Biogitaphical Approach)

แนวทางนี้มีข้อสมมติฐานสำคัญอยู่ที่ว่าความคิดย่อมเกิดจากบุคคล เพราะฉะนั้นความรู้ที่เกี่ยวกับชีวประวัติของบุคคลนั้น ๆ จะสามารถช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจหรือสามารถตีความปรัชญาการเมืองของบุคคลนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ทำให้เราสามารถบอกได้ว่าเหตุการณ์สำคัญอะไร ๆ ในชีวิตของปรัชญาเมธีก่อให้เกิดความคิดอะไรขึ้นในช่วงชีวิตนั้น ๆ ของปรัชญาเมธี ตลอดจนสามารถบอกได้ว่างานเขียนที่เขียนขึ้นในช่วงต่างๆ ของชีวิตของปรัชญาเมธีนั้นๆ มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไร เช่นการที่มาร์กซ์ ต้องทนทุกข์ทรมานด้วยโรคฝีดาษเขียน Capital ทำให้เขามีกร้าวร้าวเป็นพิเศษกับนายทุนในงานเขียนชิ้นนั้น หรือโรคไตของรุสโซทำให้ Social Contract มีความไม่ประติดประต่อกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าปรัชญาเมธีนั้นๆ เขียนอัตตประวัติของตนไว้ อัตตประวัติดังกล่าวก็จะถูกถือว่ามีค่าไม่ต่างอะไรจากงานเขียนด้านปรัชญาการเมืองไปเลย คือถือถือว่า ตัวบุคคลและงานเขียนของเขาก็คือของอย่างเดียวกัน อันได้แก่ภาพสะท้อนของบุคลิกของปรัชญาเมธีนั่นเอง (ข้อวิจารณ์หลักสำหรับการตีความแนวทางนี้มีอยู่ว่า จริงอยู่ เราไม่อาจจะแยกบุคลิกของผู้เขียนออกจากเนื้อหาของงานเขียนของเขาได้อย่างเด็ดขาด แต่การให้ความสำคัญแก่ลักษณะเฉพาะในตัวและในชีวิตของปรัชญาเมธีมากมายจนเกินไป อาจทำให้ผู้ศึกษาหันไปสนใจกับตัวบุคคลมากกว่าสิ่งที่บุคคลนั้นๆ เขียนออกมาก็ได้ ทั้งๆ ที่การยอมรับหรือไม่ยอมรับความถูกต้องของปรัชญาเมธีนั้นๆ น่าจะอยู่ที่สิ่งที่เขาเขียนออกมา มากกว่าที่จะเป็นประวัติอันตั้งงามหรือชั่วร้ายของตัวผู้เขียน⁷)

⁶ Hacker, "Capital and Carbuncles", op.cit., p.782 อยู่ในเชิงอรรถซึ่งอ้างใน สมบัติ จันทร์วงศ์, "ตัวบท (The text) กับการเรียนการสอนวิชาปรัชญาการเมือง", คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มิถุนายน 2527, หน้า 12

⁷ Hacker, "Capital and Carbuncles", op.cit., p.13 อยู่ในเชิงอรรถซึ่งอ้างใน สมบัติ จันทร์วงศ์, "ตัวบท (The text) กับการเรียนการสอนวิชาปรัชญาการเมือง", คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มิถุนายน 2527, หน้า 13

4. แนวทางจิตวิทยา (Psychological)

คือการนำเอาวิธีการทางจิตวิทยาและจิตวิเคราะห์มาใช้ศึกษาปรัชญาเมธี ในกรณีนี้ ความคิดของปรัชญาเมธีเองที่ปรากฏออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของข้อมูล ตามวิธีการนี้ ผู้ศึกษาจะพิจารณาชีวิตและกระบวนการผลิตผลงานทั้งหมดของตัวปรัชญาเมธี เพื่อนำมาสร้างให้เห็นขั้นตอนของการเกิดของความคิดของปรัชญาเมธีนั้นๆ คำอธิบายมักจะปรากฏออกมาในรูปของพลังงานกระตุ้นต่างๆ ทางจิตวิทยาที่ตัวปรัชญาเมธีเองไม่รู้ตัว ในบางกรณี แนวทางการตีความแบบนี้จะถือเอาว่า ผลงานทางทฤษฎีของปรัชญาเมธีที่ปรากฏออกมา เป็นเพียงความพยายามของผู้เขียนที่จะต่อสู้กับปัญหาทางจิตของผู้เขียนเอง และผลงานของผู้เขียนก็คือ “อาการ” ที่จะบอกให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึง “การเจ็บป่วยทางจิต” ของผู้เขียน (ข้อโต้แย้งสำหรับวิธีการดังกล่าวอยู่ที่ว่า การเน้นความสำคัญของแรงจูงใจที่ปรัชญาเมธีเองก็ไม่ได้รู้ตัวนี้ จะมีประโยชน์อะไรหรือไม่สำหรับการศึกษาปรัชญาหรือความคิดนั้นๆ เพราะเรื่องของความคิดนั้นน่าจะอยู่บนระดับที่ทั้งผู้เสนอและผู้รับต่างก็รู้ตัวดีว่าตนกำลังทำอะไรอยู่⁸)

5. แนวทางอุดมการณ์ (Ideological Approach)

ผู้ที่ใช้แนวทางนี้ปกติจะเป็นผู้ที่มีความเปิดเผยเกี่ยวกับท่าทีทางการเมืองของตนเองอยู่ มากมาก แนวทางนี้คือการนำเอาสูตรสำเร็จทางอุดมการณ์ที่มีอยู่ก่อนแล้ว มาเป็นเครื่องมือในการอธิบายความคิดของปรัชญาเมธี เพราะฉะนั้น โทมัส มอร์ จึงถูกมองว่าเป็นตัวแทนของชนชั้นกรรมาชีพในยุคสมัยที่ชนชั้นนี้แทบจะยังไม่ได้เกิดขึ้นเลย เป็นต้น แต่อันตรายที่เห็นได้ชัดที่สุดของแนวทางนี้อยู่ที่ว่า ความหมายและการประเมินค่าของผลงานของปรัชญาเมธีที่ถูกนำมาศึกษาโดยวิธีการนี้ ดูจะมีกำเนิดมาจากแนวคิดและบทสรุปที่ถูกกำหนดอยู่ในความคิดของผู้ศึกษาอยู่ก่อนแล้ว “ข้อมูล” หรืองานเขียนของปรัชญาเมธีเป็นเพียง “ชิ้นส่วน” ที่จะต้องนำมาใส่ลงไว้ในสูตรสำเร็จทางอุดมการณ์ เพื่อใช้อธิบายเท่านั้นเอง (ผู้ที่ยึดแนวทางอุดมการณ์เองกลับมองว่าการศึกษา

⁸ Boas, op.cit.,p.19 อยู่ในเชิงอรรถซึ่งอ้างใน สมบัติ จันทร์วงศ์, “ตัวบท (The text) กับ การเรียนการสอนวิชาปรัชญาการเมือง”, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มิถุนายน 2527, หน้า 15

ทฤษฎีการเมืองที่เน้นความจริงอันเป็นสากลและไม่จำกัดด้วยกาลเวลา กำลังกลายเป็นการศึกษาปรัชญาไป เพราะนักทฤษฎีการเมืองเหล่านี้ปฏิเสธที่จะตั้งเลือกกระหว่างแนวทางของมาร์กซิสต์กับแนวทางเสรีนิยม การเลี่ยงปัญหาอุดมการณ์ด้วยการทำให้แนวคิดและแนวทฤษฎีการเมืองเป็นนามธรรมนี้ จริงๆ แล้วจึงเป็นการปฏิเสธความเป็นจริงทางการเมืองและทางประวัติศาสตร์ไปอย่างน่าสมเพช⁹)

6. แนวทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach)

เป็นแนวทางที่พยายามให้ความสำคัญต่อกาลเวลาและสถานที่ในยุคสมัยที่แตกต่างกันออกไป ในการศึกษาตัวปรัชญาเมธีและผลงาน คือมากกว่าแค่การศึกษาตัวบทเพียงอย่างเดียว สิ่ง que แนวทางนี้พยายามจะกระทำได้แก่ การชี้ให้เห็นถึงบริบท (context) แห่งความสลับซับซ้อนที่เหตุการณ์หรือความคิดหนึ่งความคิดใดจะต้องถูกเข้าใจโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในยุคสมัยที่ต่างกัน อย่างมากมาย จึงอาจกล่าวได้ว่า แนวทางนี้เป็นแนวทางที่มีความละเอียดเยอทะยานมากที่สุด เพราะเกือบจะไม่มีอะไรที่จะละเว้นการพิจารณาได้ นับตั้งแต่ตัวบท ชีวประวัติ และตลอดจนสภาพทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคมของสมัยที่มีงานเขียนต่าง ๆ ขึ้น รวมถึงเหตุการณ์และแนวคิดที่อุบัติขึ้นก่อนสมัยนั้น ๆ ความพยายามที่จะสร้างความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ที่ใกล้เคียงมากที่สุดกับความเป็นจริงในสมัยที่ปรัชญาเมธีเขียนงานของตน ไม่ว่าจะเป็ภาษาที่ใช้ แนวคิด และตรรกที่อาจแตกต่างออกไปจากยุคปัจจุบัน เพื่อที่จะทราบว่ามีคนในยุคอื่นๆ คิดเห็นในทางการเมืองอย่างไร คือเป้าหมายหลักของสำนักนี้¹⁰

⁹ Richard Ashcraft, "Political Theory and the Problem of Ideology" in The Journal of Politics Vol.42,1982,pp.687-705 อยู่ในเชิงขรกรตั้งอ้างใน สมบัติ จันทรวงศ์, "ตัวบท (The text) กับการเรียนการสอนวิชาปรัชญาการเมือง", คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มิถุนายน 2527, หน้า 16

¹⁰ Pocock, The History, pp.186-190 อ้างใน สมบัติ จันทรวงศ์, "ตัวบท (The text) กับการเรียนการสอนวิชาปรัชญาการเมือง", คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มิถุนายน 2527, หน้า 17

จาก 6 แนวทางที่กล่าวมานี้ นั้น คงพอเพียงที่จะชี้ให้เห็นแล้วว่า แนวทางการตีความปรัชญาการเมืองนั้นมีอยู่มากกว่าหนึ่งแนวทาง และไม่จำกัดว่าแนวทางใดแนวทางหนึ่ง จะถูกต้องหรือพอเพียงแต่เพียงแนวทางเดียว การตีความครั้งหนึ่งอาจจะต้องใช้หลายแนวทางมาประกอบกันเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการศึกษาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้รับ

สำหรับแนวทางการตีความของผู้เขียนต่อการศึกษาในเรื่องนี้ ผู้เขียนก็ไม่ได้มุ่งเน้นหรือใช้เพียงแนวทางใดแนวทางหนึ่ง แนวทางที่ผู้เขียนคิดว่า สำคัญและน่าจะสอดคล้องวัตถุประสงค์ของผู้เขียนได้แก่ แนวทางการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีอย่างละเอียด เพื่อวิเคราะห์หาความหมายที่รูสโซพยายามจะสื่อในคำเจตจำนงร่วมในงานเขียนของเขาเรื่อง สัญญาประชาคม และแนวคิดทางการเมืองของเขา ซึ่งการตีความในแนวทางนี้นั้น ก็ต้องศึกษาชีวประวัติของรูสโซ ศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ และผลที่เกิดขึ้นจากงานเขียนของรูสโซ เพื่อช่วยให้การตีความมีความชัดเจนและมีโอกาสได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น นั่นหมายความว่า ผู้เขียนคงต้องใช้หลักการตีความในแนวทางศึกษาชีวประวัติของปรัชญาเมธี แนวทางประวัติศาสตร์ และแนวทางการแยกเจตนาอันเป็นการพิจารณาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นแนวทางประกอบด้วย

เรามีกอบสำหรับการศึกษาซึ่งเปรียบเสมือนวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย นอกจากนั้นเรามีแนวทางการตีความซึ่งได้กล่าวไปแล้ว เปรียบเสมือนวิธีการที่จะนำเราไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ จะเห็นว่า ผู้เขียนเลือกกรอบการศึกษาในเรื่องนี้เป็นกรอบที่ต้องศึกษาถึงบริบททางประวัติศาสตร์ นั่นคือแนวทางการศึกษาแบบประวัติศาสตร์แนวความคิดทางการเมืองและวิเคราะห์ถึงความหมายของคำในแนวทฤษฎีการเมือง แม้แต่แนวทางการตีความก็ใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีอย่างละเอียดประกอบกับการศึกษาชีวประวัติ บริบททางประวัติศาสตร์ และผลลัพธ์หรืออิทธิพลที่เกิดขึ้นจากงานเขียนในขณะที่รูสโซมีชีวิตอยู่หรือเสียชีวิตด้วยอย่างละเอียด อย่างไรก็ตามไม่ว่าใช้กรอบใดในการศึกษาหรือแม้แต่วิธีใดในการตีความก็ไม่พ้นที่จะต้องมีการศึกษาถึงบริบทอยู่ดี ด้วยเหตุผลเช่นนี้เอง เห็นว่า ควรให้ความสำคัญต่อการศึกษาบริบทด้วย เราทราบว่ามีสรรพสิ่งไม่สามารถดำรงอยู่ได้ลำพังโดยปราศจากบริบท แต่ปัญหาคือขอบเขตของบริบทอยู่ตรงไหน? และใครเป็นผู้กำหนด?

เมื่อเรานึกย้อนไปถึงตัวอย่างของการเล่นภาพต่อ (jigsaw) เราได้กล่าวว่า การที่จะเข้าใจความหมายหรือรู้ว่าชิ้นส่วนเล็กๆ แต่ละชิ้นนั้นเป็นอะไรก็ต่อเมื่อเราวางลงไปในที่ของมันในบริบทของมัน แต่ภาพต่อของเรานั้นมีกรอบซึ่งเป็นตัวกำหนดบริบทของรูปภาพดังกล่าว ทำให้เรากำหนด

ขอบเขตความคิดของเราในเรื่องชิ้นส่วนเล็กๆ กับภาพที่อยู่ภายใต้กรอบของมันหรือพรมแดนของมัน

แต่เมื่อเราถามว่า ในการศึกษาประวัติศาสตร์เรื่องหนึ่งๆ นั้น เราจะเอาอะไรมาขีดพรมแดนของบริบทของเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เราต้องการศึกษา การแบ่งประวัติศาสตร์ออกเป็นยุคต่างๆ นั้น แบ่งโดยคนสมัยใหม่ คนในอดีตมิได้รับรู้ว่าคุณอยู่ในยุคนั้นยุคนี้ และช่วงที่คาบเกี่ยว เช่น ปีที่สิ้นสุดกับปีที่เริ่มต้นยุคหนึ่งๆ นั้น ผู้คนมีความรู้สึกแตกต่างกันทันทีเมื่อหมดปีเก่าขึ้นปีใหม่เลยหรือ? หรือจะกล่าวต่อไปอีกว่า เราจะเอาอะไรมากำหนดหรือเลือกสรรวางขอบเขตเอกสารที่เรานำมาศึกษาและประกอบเป็นบริบทขึ้นมา เพื่อนำเอาเรื่องที่เราศึกษามาวางลงในตำแหน่งของมันในบริบทของมัน ที่กล่าวถึงเอกสารหรือ text ก็เนื่องจากการศึกษาประวัติศาสตร์นั้น โดยคนส่วนใหญ่ล้วนแต่เป็นการศึกษาข้อมูลที่ถูกบันทึกไว้อย่างเป็นระบบหรือไม่ก็ตาม แต่ข้อมูลเหล่านั้นเป็นข้อมูลที่กระจายอยู่ถูกเขียนขึ้นหรือบันทึกโดยบุคคลต่างๆ อาจจะสอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไรก็ตาม กล่าวได้แน่นอนในระดับหนึ่งว่า จุดเริ่มต้นของนักประวัติศาสตร์ในการศึกษาอดีตคือ ตัวบทและภาษาที่ใช้เขียนบันทึก และปัญหาก็คือ เราจะขีดเส้นตีกรอบบริบทของเรื่องที่เราศึกษาอย่างไร

ประเภทของบริบท

เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ เราแบ่งบริบทออกเป็น 5 ประเภทดังนี้¹¹

1. Microcontext คือบริบทในระดับย่อยที่สุด นั่นคือ การพิจารณาบริบทในด้านการใช้ภาษา - คำต่างๆ แนวความคิดที่ใช้เน้นรวมหมายถึง บริบทส่วนตัวของตัวบุคคลผู้เขียนด้วย (personal context) บุคคลแต่ละคนถือว่ามีปัจเจกภาพที่ถ่ายทอดมาในวิธีการใช้ภาษาของเขาด้วย แต่ละคนก็มีรูปแบบ (style) การเขียนแตกต่างกัน ซึ่งจำต้องอาศัยเทคนิคพิเศษในการศึกษาบริบทของภาษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการตรวจสอบข้อมูลว่าเป็นของผู้เขียนคนใดคนหนึ่ง และใช้ในการที่จะเข้าใจประโยคที่สำคัญหรือบทที่สำคัญ ๆ ภายใต้บริบทของงานเขียนทั้งหมดของผู้เขียนแต่ละคน microcontext นี้ ถ้าจะพิจารณากันจริงๆ สามารถไล่ไปถึงบริบทของตัวบุคคลในเรื่อง

¹¹ ไชยันต์ ไชยพร, เอกสารภวบรรยายเรื่อง "ประวัติศาสตร์: วิธีแห่งความพยายามของมนุษยชาติต่อความรู้ของเทพเจ้า", ภาควิชาปกรอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า

ของอวัยวะร่างกาย เซล ระบบประสาทของแต่ละคนมีแตกต่างกัน และการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม อันก่อให้เกิดการแสดงออกทางพฤติกรรมและความคิดที่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม ความสำคัญของ microcontext นั้น เป็นสิ่งที่ปฏิเสธหรือมองข้ามไม่ได้ ทั้งนี้ในการศึกษางานของใครก็ตาม ความตั้งใจ (intention) ของผู้บันทึกข้อมูลหรือนักเขียน เป็นสิ่งที่สำคัญ มิฉะนั้นความเข้าใจหรือการตีความอาจจะเคลื่อนได้ โดยเฉพาะการศึกษาประวัติศาสตร์ความคิด เพราะนักคิดทุกคนไม่ได้จะเพียงมีลักษณะของความสนใจที่ต่างกัน แต่มีลักษณะเฉพาะของการใช้ศัพท์ ลำนวน และความสัมพันธ์ของคำต่าง ๆ แตกต่างกันอย่าง

2. Correlative context บริบทประเภทนี้ คือ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลหรืองานที่เราต้องการศึกษา เช่น การศึกษาสงครามเก้าทัพ เราได้ค้นคว้าอาศัยข้อมูลประวัติศาสตร์ที่กรมพระยาดำรงฯ ทรงนิพนธ์ไว้ พระนิพนธ์ของกรมพระยาดำรงฯ ก็ถือว่าเป็น correlative context ที่เกี่ยวข้องกับบริบทจริง คือ สงครามเก้าทัพต้นรัตนโกสินทร์ (หรือถ้ารัตนโกสินทร์จะมีอายุยืนนานอีกหมื่นปี ช่วงตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 15 เป็นอย่างน้อยจะต้องถูกเรียกว่าเป็นยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น) ตรงนี้หมายความว่า การศึกษาเรื่องใดก็ตาม ก็ให้คำนึงถึงงานเขียนทางวิชาการที่เกี่ยวข้องนำมาประกอบศึกษาและตีความได้เพื่อให้ได้การตีความที่ชัดเจน สิ่งที่มองข้ามไม่ได้ คือ เมื่อมีการตีความหรือการเขียนประวัติศาสตร์เกิดขึ้น งานชิ้นนั้นย่อมอยู่ภายใต้บริบทของมันเอง ดังนั้นการปะทะสัมพันธ์กันของบริบทจึงเกิดขึ้น และด้วยเหตุนี้การศึกษางานประวัติศาสตร์หลาย ๆ เรื่อง จึงเป็นการตีความซ้อนการตีความหลายครั้งหลายครา และเมื่อตกมาถึงมือเราก็เป็นการผสมผสานของบริบทหลายยุคหลายสมัย แม้ว่าจะงานดังกล่าวจะพูดเรื่องเดียวกัน แต่ก็ต้องพึงสำเหนียกถึง correlative context ไว้เป็นสำคัญ

3. Macrocontext ในขณะที่ Microcontext ที่เราได้กล่าวไปแล้วเกี่ยวข้องกับลักษณะที่เป็นส่วนตัวของผู้เขียน แต่สำหรับ Macrocontext เป็นบริบทที่เกี่ยวกับเรื่องทั่วๆ ไปของวงศาคณาญาติ และสังคม impersonal อันหมายถึงเป็นเรื่องกว้างทั่วไปไม่ใช่ส่วนตัวของผู้เขียน ได้แก่ สภาพทางสังคมวัฒนธรรม หรือการถกเถียงระหว่างค่ายความคิด (schools of thought) เช่น การศึกษางานปรัชญา หรือประวัติศาสตร์ของเฮนส์ เราก็จำเป็นต้องพิจารณาบริบททางสังคมเศรษฐกิจการเมืองชีวิตคนกรีกโบราณ หรือการศึกษาปรัชญาจีนในบริบทของราชวงศ์โจว หรือการศึกษาความคิดการเมืองของ ปรีดี พนมยงค์ ก็จำเป็นต้องอาศัยการศึกษาบริบทของช่วงรัชกาลที่ 5-9 เป็นต้น

4. Metacontext บริบทดังกล่าวนี้จะเข้าใจได้เมื่อเราพิจารณาถึงวิธีการตั้งคำถามของนักคิดในอดีตหรือวิธีการมองปัญหาของผู้บันทึกประวัติศาสตร์ ตลอดจนแนวทางการแก้หรือตอบคำถามที่ได้ถูกตั้งขึ้นมา เช่น ลักษณะเฉพาะของการตั้งคำถาม-คำตอบของปรัชญากรีกหรือของคนกรีกโดยทั่วไปหรือลักษณะของจีน ของอินเดีย หรือเมื่อนำกรีก อินเดีย จีน มาเปรียบเทียบ พบลักษณะร่วมก็จะเข้าอยู่ภายใต้ metacontext นี้ บริบทดังกล่าวนี้ครอบคลุมกว้างขวางทั้งทางเวลา-สถานที่ กว้างกว่า macrocontext การศึกษากระบวนการพัฒนาการทางภาษาของวัฒนธรรมหนึ่ง เพื่อเข้าใจวิถีรูปแบบของวัฒนธรรมนั้น ก็จัดอยู่ในการศึกษาแบบ metacontext

5. Meta-metacontext บริบทประเภทสุดท้าย คือ บริบทสากล ที่พยายามนำเอาบริบททั้งหมดที่ได้กล่าวไปข้างต้นเข้ามารวมกันขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจให้เห็นลักษณะความเป็นสากลทางความคิดของ text หนึ่ง ๆ ความเป็นไปได้ของบริบทสากลนี้เป็นเพียงความใฝ่ฝันของนักวิชาการเท่านั้น

จากคำอธิบายของแต่ละบริบททั้งห้าบริบท เราพอจะเห็นว่ามี การแจกแจงบริบทออกเป็นระดับต่างๆ แต่ในความเป็นจริงนั้น บริบททั้งห้าไม่สามารถแยกออกจากกันได้เลย เพราะโดยแท้จริง บริบททั้งหลายนั้นขึ้นอยู่ต่อกันและกัน บริบทสากลประกอบไปด้วยบริบทย่อย ๆ ในขณะเดียวกันบริบทที่ใหญ่กว่าก็มีอิทธิพลในการกำหนดบริบทที่เล็กกว่าเช่นเดียวกัน สิ่งที่ทำให้เราเห็นได้อย่างชัดเจนว่าบริบททั้งหลายไม่สามารถแยกพิจารณาได้นั้น เห็นได้จาก ถ้าเราเริ่มด้วยบริบท microcontext เรื่องรูปแบบการเขียน ภาษา ความตั้งใจ จุดมุ่งหมายของผู้บันทึก เราจะยังไม่ค่อยเข้าใจและไม่สามารถตีความได้อย่างเด่นชัดนัก เราก็จะพบว่าแท้จริงแล้ว เราสามารถจะเข้าใจ microcontext ได้ก็ต่อเมื่อเราเข้าใจ macrocontext หรือ correlative context บ้างแล้ว แต่เราเริ่มจาก metacontext เราจะไม่สามารถมีภาพรวมของ context ก่อนที่จะเราจะลงมือศึกษาได้เลย ดังนั้น การพิจารณาบริบทนั้นก็ต้องพิจารณาในลักษณะที่เป็นองค์รวม โดยไม่สามารถแยกพิจารณาบริบทใดบริบทหนึ่งเป็นการเฉพาะ

สรุป

การศึกษาในเรื่องนี้ จะใช้แนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์แนวความคิดทางการเมือง (History of Political Thought) และแนวทางการศึกษาแบบทฤษฎีการเมือง (Political Theory) เป็นกรอบหลัก และเพื่อให้ได้วัตถุประสงค์และเป้าหมายของกรอบดังกล่าวจะใช้วิธีการตีความแบบการวิเคราะห์ตัวบทอย่างละเอียด (Close Textual Analysis) เป็นหลัก โดยมีการตีความแนว

ทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) , การตีความแนวชีวประวัติ (Biogitaphical Approach) และ การตีความแนวทางการแยกเจตนา ของปรัชญาเมธีและผลอันเกิดจากการยอมรับความคิดนั้น ๆ เป็นวิธีการเสริม สำหรับข้อมูลในการศึกษาเพื่อตีความกัใช้ตัวบทหรืองานเขียนที่เกี่ยวข้องมาเป็นข้อมูลในการศึกษาโดยพิจารณาริบทในลักษณะองค์รวมไม่ได้แยกศึกษาเฉพาะบริบทใดบริบทหนึ่ง